

# ZAJEDNIČAR

Službeno glasilo  
Hrvatske Bratske Jedinice  
u Americi

Izlazi svake srijede. Izdaje ga  
**Hrvatska Bratska Zajednica**

ENTERED AS SECOND-CLASS MATTER AUGUST 6, 1938, AT THE POST OFFICE AT PITTSBURGH, PA., UNDER THE ACT OF AUGUST 24, 1912.

Dopis se ne vraćaju u nikojem slučaju. Salju se na adresu:

Philip Vukelich, Editor of "Zajedničar"

3441 FORBES STREET — Phones: SC 1-4470 — SC 1-4471 — PITTSBURGH 13, PA.

## Svojevoljna dioba Hrvata

**H**RVATSKA Bratska Zajednica posjeduje jedan svoj film u bojama o čemu je bilo govor u ovom listu. Film je prvi put prikazivan u Chicagi po Središnjem Odboru naših odsjeka, gdje je naišao na dobar prijem od publike, o čemu je također bila riječ u "Zajedničaru". Također je prikazivan pri koncu minule godine u velikoj našoj naseljini u St. Louis, Mo. I tamo ga je prikazao Središnji Odbor odsjeka i gniazda. Ove godine imamo na dnevnem redu da ga prikazuju pojedini naši odsjeci i ovo se pokazalo nepraktično, naime, da ga u jednom mjestu gdje imade više odsjeka prikazuju sam jedan odsjek čime se može izazvati negodovanje ostalih odsjeka. U suglasju toga naš Izvršni Odbor donio je važnu odluku.

Prednost za film imadu Središnji naši Odbori, koji se sastoje od više odsjeka u svom mjestu i okolicu. Oni ga prikazuju u ime svih odsjeka i gniazda. Drugo, gdje u mjestu i neposrednoj okolini postoji više odsjeka i gniazda, prema odluci Izvršnog Odbora, zahtjeva se da svih odsjek sa svim gniazdoma zajednički prikazuju film. Time će se izbjegti prigovor i zavidnosti, a ujedno dati će se prilika da film vidi opširniji publiku. To je i svrha Zajednice, ne samo da pojedini odsjeci korist imadu od filma, a drugi ostaju po strani.

Važno je, dakle, da ovo uvaže naši odsjeci i gdje postoji pogodnost i želja da se film prikaže, a gdje ne postoji Središnji Odbor tu treba da se organizuje zabavni odbor da sviju postoećih odsjeka u mjestu i u neposrednoj okolini sa upraviteljima gniazda, pak da ga svih zajednički prikazuju.

Prema ranijoj odluci Izvršnoga Odbora film treba da se nalazi pod upravom Upravitelja našega odsjeka Prosvijete i Sporta, naime, pod upravom brata Franaka Braida. "Buduće, dakle, tko želi da se informira o tomu da ga želi dobiti za prikazivanje, treba da se obrati na glavni ured Zajednice i na ime Upravitelja Franaka Braida. On vođi filmu i imade rekord gdje se nalazi i tko će ga sve prikazivati i pod kojim uvjetima.

Zajednica ne računa nikakvu naplatu za film, to jest, daje ga odsjecima badava da se mogu služiti s njime, ali pod uvjetima i garancijom da će film nakon upotrebe biti odmah vraćen Upravitelju Prosvijete i Sporta. Ovaj film stoji novaca, a budući nemamo nego samo jedan film i zato se traži da ga se cim prije vrati nakon uporabe da se može dati na raspolaženje drugima. Također, kad se film salje poštom treba ga osigurati za najmanje \$500. Ovo su uvjeti česa se trebamo držati.

Nužno je potrebno da jedna osoba ili jedno odjeljenje vodi brigu o filmu, jer inače bi nastala zbrka, pak nitko ne bi znao gdje se nalazi i kuda se po redu ima slati. Medutim, važno je znati i to kako se film može dobro prikazati, kakvi projektor treba za isti i da se nadje sposobnu osobu koja zna s filmom da rukovodi. To će biti posebno objašnjeno.

Film nosi naslov "Ovo je vaša Hrvatska Bratska Zajednica" to je novo poduzeće Zajednice napravljeno u svrhu da se članstvo i naš narod upozna što bolje sa Zajednicom. Film je dobro napravljen i zaista služi svoj svrsi, jer zorno prikazuje djelovanje Zajednice i njenog pomladika i sve što se može učiniti kad je dobre volje i spremu kao kod našega velikoga odsjeka i gniazda u Gary, Ind. Ujedno zorno prikazuje Dječji Dom i dječu u njemu što je vrlo dirljivo. Također prikazuje sva odjeljenja poslovanja Zajednice u njenom glavnom uredu. Sve je to dobro vidjeti i znati, a učinjen je tako i u bojama da ga publika zbilja voli vidjeti i da u tome uživa.

Mnogi naši članovi nemaju pojma o dječovanju Zajednice, o poslovanju u glavnom uredu i o svemu što predstavlja i čemu služi naš Dječji Dom.

Rekemos, posjedujemo samo jedan film, pa radi toga i njegove važnosti taj film treba čuvati i paziti da ga šte već broj članstva i našega naroda vidi i da može uživati u njemu. Naknadno i u skoroj budućnosti moguće napravimo još koji film, a dotele se možemo služiti sa ovim što imamo.

Medutim, važno je da se odsječi odbori strogo drže ovih odredbi pak će time pomoći upravi ne same da film bude sačuvan, već da ga možemo prikazati na što više mesta i brojnijoj publici. Uvjereni smo da će naše članstvo ovo primiti razborito i također sa svoje strane nastojati da bude i u tome upravi Zajednice na ruku.

Naš film treba da posluži najviše za jačanje Zajednice u ovoj važnoj kampanji.

## "ZAJEDNIČAR"

Official Organ of the  
Croatian Fraternal Union  
of America

Published every Wednesday by the  
CROATIAN FRATERNAL UNION

ENTERED AS SECOND-CLASS MATTER AUGUST 6, 1938, AT THE POST OFFICE AT PITTSBURGH, PA., UNDER THE ACT OF AUGUST 24, 1912.

Dopis se ne vraćaju u nikojem slučaju. Salju se na adresu:

Philip Vukelich, Editor of "Zajedničar"

3441 FORBES STREET — Phones: SC 1-4470 — SC 1-4471 — PITTSBURGH 13, PA.

## Hrvatska i srpska emigracija

U Raijevoj knjizi "Hrvatska i Srbija" prikazana je zornona današnja situacija hrvatske i srpske emigracije. Iz tog se prikaza razabire, da su odnos izmedju portatne hrvatske i srpske emigracije upravo neprijateljski. Srbi su podijeljeni na više skupina, od prilike isto onako, kako su se politički razilazili za vrijeme prve Jugoslavije. Tu su radikalni demokrati, zemljoradnici i socijalisti, kao glavne srpske političke skupine. Komuniste ne ubrajamo medju ove stranke, jer su oni, bilo da su Titovi, bilo komunisti, svijet za sebe, koji imaju svoje posebne ciljeve i posebne političke puteve. Uz gore navedene srpske stranke, postoje i neke skupine, kao srpski fašisti, Ljotićevci, koji imaju svoje sjedište u Muenchenu, Bavarsku; zatim pariske skupine oko "Naše Reči", u kojoj su mahom mladi ljudi, a koji su povezani s t. zv. Jugoslovenskim odborom u Londonu, komu je predsjednik Slobodan Jovanović, bivši predsjednik jugoslovenske vlade u emigraciji. Ovaj je gospodin, kad je osnovana Banovina Hrvatska, izabran za predsjednika Srpskog kluba u Beogradu, koji je bio poveo strašnu hajku protiv sporazuma o Banovini Hrvatskoj, pa je veoma mnogo pridonio, da se još više zaostre odnosi izmedju Hrvata i Srba, nego su ranije bili. U ovom odboru u Londonu nema Hrvata, ako se kao takvim smatra g. Većeslava Vildera, koji je međutim ne može govoriti u ime bilo koje hrvatske stranke ni skupine.

Ovzirom na te ciljeve srpske poratne emigracije, već se prije dulje vremena sa starih hrvatskih strana isticalo, da bi trebalo osnovati nešto kao sveopći hrvatski narodni odbor u emigraciji, to prije dugo vremena povijesti. Krasan jezik, majstorски slikanje prilika i ljudi, napose iz prošlog svjetskog rata, do početka drugog svjetskog rata. Divno je prikazao i beogradsku čaršiju, koja je 1918. godine postala gospodarom i Hrvatske.

Svi ljubitelji lijepe književnosti uživajući će čitajući "Bljesci u Sumrak". Knjiga je to

do 200 stranica. Da doživi što

veću prodaju, izdavač je i sa-

da, kad je cijena tisku vrlo

velika, odlučio, da je prodaje za \$1.50 komad. Od čiste za-

rada ići će pomoć tom našem

starom piscu, koji već par godina živi u tudjini i odakle

mi je poslao svoj rukopis.

Boljeg dana za sebe i prija-

telja odnosno prijateljicu je

da se može zamisliti od ro-

mana "Bljesci u Sumrak".

Naručite odmah, da pomognete time izdavača i pisca.

Unapred hvala.

Naručuje se od izdavača:

Petar Stanković, 295 Market Ave., Winnipeg, Man., Can.

Cijena je romanu samo — \$1.50.

Za Sjedinjene Države ista

se knjiga može dobiti kod u-

rednika "Zajedničara" i kod

Mr. George Šimunović, 5645 Carnegie St., Pittsburgh 1, Pa., uz istu cijenu.

## NAŠA NOVA KNJIGA

— ROMAN —

## "BLJESCI U SUMRAK"

Napisao: Rikard Nikolić

"Ovaj roman... nema druge svrhe nego da prikaže naše ljude i dogadjaje, što su se ili bez njihovog izravnog sudjelovanja nastali i razvili se od početka ovog sudobnosnog vijeka u svijetu i kod nas", piše u "Poruka za čitaocu" sam autor. "Roman 'Bljesci u Sumrak' napisan je za vrijeme prošlog rata. Što nije tiskan ni po svršetku rata do sada, o tome 'no comment'. To će pamećući čitalac sam razumjeti. A što uopće izlazi u javnost, imam da zahtvam poduzetnu duhu i plemenito pozdrav.

Priredjivački odbor, u kojem su saradjivali predstavnici deset naših odsjeka i gniazda, kao i predstavnici mnogih drugih dobrotvornih i kulturnih ustanova u Clevelandu, mogu se punim pravom ponositi, da su jedno narodno djelo uspješno izvršili. Samo činjenica, da je na koncertu poslije podne i na plesu u večer učestvovalo oko dvije tisuće našeg svijeta, najbolji je dokaz, koliko naš narod u Clevelandu i okolicu poštaje Johna Bireka i cijeni njegov rodoljubni i kulturni rad.

Ja držim, da nema našeg pojedinca niti organizacije u Clevelandu, koja bi mogla danas ovako lijepljivo broj našeg svijeta sakupiti na jednu proslavu ovakove vrsti. To je bilo moguće pred dvadeset, trideset godina, kad je naš svijet živio više zajedno, društveno, no danas, kad je rastrešen i kad se naročito naši mladi redovito vrlo malo zanimaju za naše narodne pohvate i ustanove, jedna ovakova uspješna priredba jest velika rijetkost.

Zaslužuje naročito pohvalu baš činjenica kod ove proslave u Clevelandu, da je naš mlađi svijet uzeo tako jakog udjela u samom programu i da je također naša omladina bila zastupana u vrlo lijepom broju i na koncertu poslije podne, kao i na plesu u večer.

Učesnici u samom programu bili su takodjer zanešeni valom oduševljena od samog početka i svaki nastup bio je odraz nekog posebnog zanosa, koji je vladao za vrijeme cijelog programa.

Od vremena, kad je počasni predsjedatelj, naš starina, narodnjak Franjo Masokato, održao pozdravnu riječ, pa sve do zaključne pjesme "God Bless America", skoro tri sata kasnije, bili smo svjedoci tolikog narodnog oduševljenja, da je teško opisati pojedine nastupe raznih zborova, pjevačkih, tamburaških, pa kolo grupe i solista, nego reći poput naših Amerikanaca, "Well done!"

Drago nam je, da smo po prvi put slušali muški pjevački zbor "Ante Starčević". Veselilo nas je vidjeti i slušati našu tamburašku orkestru "Biser" iz Conway, Pa., a za tamburaške zborove "Slobodu" iz East Pittsburgha i braće Kapudžija iz East Chicago možemo slobodno reći, da su bili izvršni, kao uvjek.

Na koncertu su pjevali poznatom vještinom naši pjevački zborovi "Slavulj" i "Abrašević" iz Cleveland, a kolo "Slavulj" i kolo "Aces" takodjer iz Cleveland, otplesali su nekoliko naših narodnih kola vrlo živahnog i spremnog.

Uživali smo u pjesmi dueta Johna i Ann Perenčević, kau i u solistima brata i sestre Telisman. Direktor cijelog programa, gosp. Sam Klanac, pokazao se je na dostojnoj visini uloge, koju je ovakova priredba tražila.

Svećar John Birek, skroman kao uvjek, želio je da ruku svima i svakomu i nastojao da se sa svakim pozdravi i porazgovori. Darovalo je posebno trofeje za najlepšu narodnu nošnju za odrasle i za djecu, a također jednu trofeju ženi, koja je ispelka najbolje i najviše kola za ovu sestransku.

Meni i mojoj supruzi, kao i bratu Michaelu Grashi, upravitelju Pomlatka Hrvatske Bratske Zajednice, koji nas je pratio, nije bilo moguće ostati do kasno u noć, jer je sniježilo i čekao nas je put sa automobilom u Pittsburgh, pa nam nisu poznata za sada imena pobednika ovih naročitih trofeja.

Na povratku kući veseli i zadovoljni, razgovarali smo o proslavi i o mnoštvu svijeta; pa smo došli do jednodušnog zaključka, da je ova osma godišnjica Hrvatskog Radio Sata u Clevelandu zbilja nešto najljepšeg i najvećeg, što smo ikada u Clevelandu vidjeli.

Svima učesnicima u programu neka služi na čast, a Johnu Bireku i ovim putem naša najljepše želje, da prosljedi još mnogo godina u narodnom radu širenjem naše hrvatske pjesme, hrvatske tamburice i hrvatske riječi preko Hrvatskog Radio Sata u Clevelandu. Cestitamo!

## Od Glavnog Predsjednika

V. I. MANDICH  
Predsjednik

## JEDNA LIJEPА PROSLAVA U CLEVELANDU

U nedjelju na 10. januara, u Slovenskom Narodnom Domu u Clevelandu, održana je jedna vrlo uspješna narodna svečanost vrijedna spomena i pohvale. Toga dana naime poslije podne i u večer održana je proslava sa koncertom podne i u zabavom i plesom u večer u počast osme godišnjice upravitelja i proizvodjajuća Hrvatskog Radio Sata u Clevelandu, gospodina i brata Johna Bireka, člana odsjeka broj 14 H. B. Zajednice.

Priredjivački odbor, u kojem su saradjivali predstavnici deset naših odsjeka i gniazda, kao i predstavnici mnogih drugih dobrotvornih i kulturnih ustanova u Clevelandu, mogu se punim pravom ponositi, da su jedno narodno djelo uspješno izvršili. Samo činjenica, da je na koncertu poslije podne i na plesu u večer učestvovalo oko dvije tisuće našeg svijeta, najbolji je dokaz, koliko naš narod u Clevelandu i okolicu poštaje Johna Bireka i cijeni njegov rodoljubni i kulturni rad.

Ja držim, da nema našeg pojedinca niti organizacije u Clevelandu, koja bi mogla danas ovako lijepljivo broj našeg svijeta sakupiti na jednu proslavu ovakove vrsti. To je bilo moguće pred dvadeset, trideset godina, kad je naš svijet živio više zajedno, društveno, no danas, kad je rastrešen i kad se naročito naši mladi redovito vrlo malo zanimaju za naše narodne pohvate i ustanove, jedna ovakova uspješna priredba jest velika rijetkost.

Zaslužuje naročito pohvalu baš činjenica kod ove proslave u Clevelandu, da je naš mlađi svijet uzeo tako jakog